

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:		Helyben:	
Egy évre . . . 10 kor. — fill.		Egy évre . . . 10 kor. — fill.	
Fél évre . . . 5 —		Fél évre . . . 5 —	
Negyed évre . . . 2 — 50		Negyed évre . . . 2 — 50	
Egy hónap . . . 1 —		Egy hónap . . . 1 —	
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
Felolós szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Általános feltét sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megismételt hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

A tudomány szabadsága.

Debreczen, május 1.

Legyen világosság! ez volt a világ-egyetem nagy alkotójának első szava, mikor a nagy mindenséget létrehozta. Ez az örök törvény, mely az emberi méltóság színvonalán álló szabad embernek a tökéletesedés felé vezető út irányát megszabja.

„Mindeneket megvizsgáljatok és ami jó, azt megtartsátok” — mondá tanítványainak a keresztyén vallás alapítója.

A szabad vizsgálódás, a tudomány világossága utáni törekvés nem ellentéte, hanem következménye a keresztyén felfogásnak; ha ellentétben állna a bölcsélet, a tudomány a hittel, miért tartaná akkor fen tanszéket a bölcséleti tudomány számára minden egyetemen, legyen az akár állami jellegű, akár valamely vallásfelekezeti támogatásból létesült s céljait szolgáló főiskola?

A tudomány szabad röptét lenyűgözni nem lehet s aki az emberi bölcselém szárnyalását megbénítja: az emberi haladás, az emberi szabadság, az emberi méltóság ellen intéz halálos merényletet.

Madárröptében.

(Debreczentől — Szegedig és vissza.)

A „Debreczen” eredeti tárczája.

II.

A kocsiszakaszban két három ur hencsereg. Gyilkos tekintetekkel mezegetik a belepőt. Hihetőleg a kárba vesztett borralalókra gondolnak vissza. Az en hitem leg-alább az, hogy a vasúti kalauzoknak általában viskét a baltenyerük, a mi a babonas emberek szerint annak az előjele, hogy pénzt kap az ember . . .

Meg egy hegyes sarku eszmas öreg ur is bekövetkezik. Ot mosolyogva fogadják az utitársak. Ösmersők. Az öreg ur kurtaszáru vadászpipából pipazgat.

— No öreg ur . . . az egyik utitárs szölliája is.

Az öreg falusi emberek jámborságával adja elő, hogy az étteremben mit vacsorált . . . Hej! Bezzeg más otthon az asszony főzte.

Pillanatra a beszélgetés megszakad. A folyosóról a kocsi rekesz függönyzött ajtaját valaki felreuzza. És az osztrak-magyar hon legfürgébb detektívje, a népszerű debreczeni detektív Neumann bácsi tekint be közvetlen a vonat indulás előtt.

Törvényes intézményeink biztosítják a hosszas és keserves küzdelmek után dicsőségesen kivított sajtó szabadságot: gondolatait sajtó útján ki-kiszabadon terjesztheti.

Mily lealázó béklyókban sanylődött az emberiség s mily rabszolgaságban voltunk mi magyarok, míg a censura hétéfjű sárkánya állott nemzetünk javára ezéző minden gondolatunknak s hazafias érzelmünknek szabad nyilvánítása útjába.

S micsoda lidércnyomástól szabadultunk fel, mikor a zsarnokság, a sötétség ördögét visszakergettük oda, a hová való: a poklok mélységes fenekére.

De a fény együtt jár az árnynyal: a pokol sötétsége még ma is harezban áll a világosság mindent tel-derítő sugarával s a sötétség ördögei meg-megújuló erővel törnek elő büzhödt oduikból s kapva-kapnak minden alkalmon, mely kedvezőnek kinálkozik a homály, a sötétség előnyomulására, a világosság elnyomására. A huhogó baglyoknak, az orvtámadásra induló denevéreknek nappala a homály és a sötétség s ebben a sötétségben »tenyészik buján a zsarnokok virága: a test és lélek emésztő butaság.“

— Wie gehts Herr Neumann? . . . szólítják az utitársak. Az öreg szürke Neumann körültekintően, mosolyogva bólint, s tavezik. Nyugodtan hajtom a fejemet a kopott bórdíván hátához. Akár el is szenderedhetnék. Ez a társaság biztosan nem gyanus társaság, másként a „Herr Neumann” aligha tavezott volna oly mosolyogva.

A pusztá sötét, esendes. A paras ablakon keresztül csak a mozdony torkából re üő, kiszakadt tüzes, vörös szikrák vetnek némi fényt. Olyanok a szikrák, mint a boszorkamések tűzszemü. Tűzszarnyu lidércmadarai. Az egyik utitárs rendkívül nagy és saros lábát felhuzza a szemközti bórdívánra. Szorulnak a ezimorai. Mihamar el is alszik. A hegyes sarku eszmas, kurtapipás, borzolt fehérszakalu, dusszemöldökü öreg utitárs felől mihamar kitudjuk, hogy ő erdélyi származásu ember. Rendkívül nyujtogatja az „e” betűket. Afele joizü, jámbor szekely nevezete vagyon az öreg urnak — Beder Albertnek monda magát — az uton az egyik fiatalabb, de máshatü utitárstól esintalan anekdotát tanult bizonyos »piros almákról“ s azt a sületlen notát: felmasztam az eperfára . . . Mindakettő nagyon megtetszhetett az öreg urnak. Nem szüint mondogatni:

A világosság és sötétség örök harcának egy kisebb csatározása az, mely jelenleg a budapesti m. kir. tudományegyetem falai közt végbemeget.

Előítéletek, vallási türelmetlenség és bigottság konkoly hintó állapotolainak keze szennyt szemlélhetjük a kereszt botrány rendezésében.

Ugyanez a lítkos kéz dolgozik most a Pikler egyetemi jogbölcészeti tanár ellen megindult hajszában is.

A tanítványai s tudományában gyönyörködő igazi hallgatói által rajongva tisztelt tudós tanárt, kinek bölcséleti tudománya becsületet szerzett a magyar névnek, az ezen tudományokban előrehaladottabb nagy európai nemzetek körében is s kinek angol nyelven írt bölcséleti munkái az angol tudományos körök legteljesebb elismerését s mindnyájunk örömére és büszkeségére szolgáló babérkoszoruját szereztek meg számára: most üldözöbe veszik a sötétség apostolai, mert világosságot hirdet s mert tudományát úgy adja elő, a mint azt a tudomány színvonala megköveteli s a mint igaz meggyőződése sugalja.

Hogy tetszetős külsőbe burkolhasák a tudomány szabadsága ellen in-

— Hm! Az asszony, az asszony, de tetszik majd neki. Söt az „eperfás” nota melódiaját dudolni is kezdi az öreg ur. Mi fiatalabbak mosolygunk.

— Hány éves az öreg ur?

— Hetvenkét éves!

— Hm! Szép idő. Ritka az ilyen hetvenkét éves öreg ur . . . Az anekdota es a nota még ma is tetszik neki. Nemileg magyarázható. Az öreg ur nem füledt irodaszobákban görnyedezte végig élte napjait. Beszédjéből kiérzik, valamiféle gazdatiszti ember. Sokat csapasolta a harmatos mezőt, a kövér barázdákat. Az üdeség, az élet a földből ragadt rá.

Lehunyam a szempillámat. Boldog öreg ur. Hol van ma már a hajdani erős, szilárd magyar föld? Csuszik, inog az. Behunyam a szememet. Ha nyitva volna az ablak, meg mondhatnám, hogy kívülről a keserü szén füst csapódott a szemembe . . . Boldog öreg ur.

— Öreg ur, hát aztán csakugyan komolyan hiszi maga, hogy más világ is van? De már erre a kérdésre fel nyitottam a szememet. Az egyik javakorbeli, gunyos arcu utitárs intézte az öreg urhoz eme kérdést.

tézett merényletet; az a néppárt, melynek ismert vezérkolomposa a hazát csak egy darab földnek, a nemzetet egy csomó embernek mondta; az a néppárt, mely szövetségben áll a nemzetünk megrontására törő összes nemzetiségekkel és bennünket halálból gyűlölő legádázabb idegen ellenségeinkkel: orv-támadását ezáltal nemzetiszínű palástba burkoló zva intézi.

Ha igaz, hogy Pikler tanár a hazát, nemzet és vallás magasztos fogalmait gyalázta volna a magyar nemzeti tradíciók iránti kegyeletet tanítványai lelkéből kiirtani törekedett volna: ezen a helyen egy szavunk sem volna védelmére. Azonban nyilvánosságra hozott czáfolatával s tanítványai meggyőző nyilatkozatával igazolást nyert, hogy az ellene intézett orv-támadás idevonatkozó része csak a merénylet tulajdonképeni czélját elburkolni igyekvő képtelen rágalom volt; hogy a támadás czélja nem más mint az a törekvés, hogy a budapesti magy. kir. tudományegyetemmel tulajdonképeni magasztos hivatásából kiforgatva, ez a tisztán állami, nemzeti intézményünket egyoldalú felekezeti érdekek meleggágyává súlyeszszék.

Meg kellett tehát támadni a mély bölcselmű tudóst, a tudományát és meggyőződését szabadon hirdető tanfériut, mert szellemének röpte fölötté járt a félhomályban kullogó butaság alacsony törekvéseinek.

S minő eszközökkel dolgozik ez a sötét tábor? A romlatlan ifjuság lel-

kébe becsempészi az emberi szennyes tulajdonságuk legaljasabbikát: az árulást. Fanatizált vagy felbérelt sihederek spion módra sugják be titkos támogatóiknak az általok talán nem is értett olyan szavakat, amiket alkalmasoknak gondolnak egy érdemes tudós meghurcolására, vagy legalább egy kis néppárti heccz előidézésére.

Undorral tölt el bennünket ez a látvány s kíváncsian várjuk, hogy a magát szabadelvűnek nevező kormány tűrni fogja-e még továbbra is a felekezeti izgatás s a bigottság fékvesztett szenvedélyeinek tombolását a magyar állami egyetemen; tűrni fogja-e, hogy az üldözött keresztyénségnek legújabbban farkos botokkal dolgozó éretlen, avagy felbérelt suhanczai csúrhésekhez sem illő durva erőszakkal törjenek azokra a tudományszomjas egyetemi ifjakra, kik az előadásokat nemcsak „heccz” kedvéért szokták látogatni; vissza fogja-e kergetni odvaikba a sötétség baglyait; a háttérben lappangó felbujtókat? s meg fogja-e övni a legújabb keresztes vitéyek rabló körmeit ölelő emberi és nemzeti haladásunk egyik legfőbb kincsét: a tudomány szabadságát?

Benedek János.

Legyünk magyarok!

— A dajcsolók ellen. —

Debreczen, május 1.

Szegyelünk kell azt az állami abnormitást, hogy saját polgártársainkat kell kergetni, fenyegetve rászoritani arra, hogy a nemzeti és magánérdek, a hazafiai köteles-

umban tanultam. És tovább folytatván, fejtegetni kezdte, hogy a szent írásban kijelenték a küldöttek, midőn a világ romlása következik, ekkor az atya a fia, a fiu az atya, testvér testvér ellen támad, a városokban, a falvakban pedig elszaporodnak a kalmár boltok, a kocsmák. Egyedül az üzérkedés, a nyereszkesedés ösztönzi, hajtja, vezeti az embereket. Nos, ma minálunk nem így van? . . . A ravaszság és az erőszak üli diadalát. Ó, öreg vagyok, hiszem, hogy kell lenni s következik egy másik világ . . .

A robogó vasuti kocszi ablaka meg esőrrént. Mitől esőrrént meg? Mely láthatatlan kéz esőrréntette meg? Egész eltompulva tekinttem ki a sötét pusztai éjszakába . . . Csak a mély sötétség . . . Mégis Ó igen, igen, kell, hogy jöjjön, kell, hogy következzen egy másik világ, midőn a virágot nem tapossák durván a sárba, sőt a nemesebb eszményeknek ismét oltárt emelnek. Mert igaza van eme jámbor falusi öreg urnak, ha sokáig így tart ez az eszmények nélküli, zürzavaros, sivár üzleties haszon hajszá, kipusztul minden jobb érzés a magyar földről.

— Tisztelt ur! Ha maga őt látta volna? . . .

ség s a polgári becsület egyaránt megköveteli azt, hogy a ki a magyar hazá polgárának vallja magát s a mi földünkön törekszik a boldogulásra, annak kell hogy magyar legyen a szíve, nyelve és minden gondolata.

Aki ezt nem képes, vagy nem akarja megérteni, az menjen a maga talián vagy osztrák tartományába, ne fertőzze nemzeti levegőnk tisztaságát, ne nehezítse meg egyetlen jóra való magyar embernek a boldogulását.

Ideje már, hogy felhagyjunk azzal a bolond türelmességgel, melyet az állítólagos civilizált világ kedvéért tanusítottunk mindenféle idegen parazitával szemben. — A francia, az angol, nincs úgy rászorítva a saját nyelve, a saját intézményei fenntartására mint mi, elkülönített, kiesiny nemzet, kit saját édes osztrák testvérünk iparkodik agyon nyomni és mégis Franciaországból, Angliából küldözik, lehetetlenné teszik azt, a ki nem oivad be a nemzet testébe, a ki idegen nyelven kepel, akarja élvezni az állam és társadalom javait. Az angol, a francia büszke arra, hogy sovínista. Annak születik és úgy is hal meg.

Csak mi óvakodunk attól, hogy a sovínizmus gyanujába essünk. Tehetetlenül, bírkatürelmessel nézzük, hogy az osztrák elviszi millióinkat és küld cserébe germanizáló apostolokat, német vigéceket, osztrák könyveket, újságokat. Csak a magyar iparos használ német műszavakat. A magyar gyár merészel küldeni német árjegyzéket, a magyar kereskedő levelez németül. Csak a magyar szállók és kávéházak személyzete dajcsol, a magyar vasutakon vannak német plakátok, a magyar szalonokban cseveg németül az előkelő világ.

Ha Franciaországba mégy egy hétre már tanulsz néhány száz francia szót, de Magyarországból eltizedeken át élnek és gazdagodnak a nemzet vagyonából emberek a kik osztráknak éreznek és németül beszélnek.

Itt az ideje, hogy feleszméljünk.

— En hiszek benne, hangzott az öreg ur biztos felelete.

— Pedig onnét még nem jött vissza senki, gunyoroskodott a javakorbeli utitárs. Ez a mi földünk a pokol és menyország. Ha itt jól mén dolgom, törődöm is én a másvilággal. Holtunk után porrá válunk. Ez a mi sorsunk, a mi a szürke ló sorsa.

Ez biz elég közönséges filozófálás volt. Sokkal megindítóbb volt az öreg ur felelete.

— Honnét tudja maga azt? Ó, én már öreg vagyok. Rég figyelem a világ folyását. A Krisztus is a másik világ küldötte volt, de utána még jelentkeztek más és más küldöttek is.

— A Krisztus egy okos zsidó fiu volt; sőt elismerem a legnagyobb ember fia volt, kötekedett az utitárs, a ki jellegzetes arca után ítélve, maga sem igen tagadhatott volna le némi rokonságot Dávid király családfajához.

— A Krisztus Isten fia, Isten küldötte volt, hangoztatta erős hittel az öreg ur.

— Miféle vallása maga öreg ur? Az utitárs kérdezte.

— Református. A kolozsvári kollegi-

— Kit? az utitársat illetve ez a kérdéses felelet.

— Oda fönt az atyafiaknál, — az öreg pajkosan hunyorgatta a becsületes kék szemét. Micsoda szép nevelőkisasszonnyal kugliztam egy egész délután.

— Hm!

— Az biz karesu volt. A foga hóféhér. A szeme . . . A szeme . . . No ne gondoljon már rosszat, hisz csak úgy mondtam, dohogta az öreg ur, a ki a kedves emlékezésre hatalmas füstöt fujt kurtaszáru pipájából.

Az illatos füst fellegre merengvén, éreztem, hogy szemem egyre zsibbad, bágyad. Most már csakugyan komolyan lecsuktam a szememet. Jó éjszakát! . . . Elszenderedtem! De az illatos füst fellegből mintha csak kékszemű, selymes gesztenyeszín haju, gyöngéd fiatal kerek arcú édes, kedves női fej mosolygott volna ki felém . . . Ezt bizonyosan már álmodtam. Ámde vasuton bizonytalan és rövid az álom. Mindjárt felriasztottak. Következett az Isten verte Szajol állomás, itt nekem át kellett szállani. Borzongatott az éjszakai hideg szél.

Szabad Hajdu.

D'Esturnelles báró.

Debrecen, május 1.

Keresem a nagy lekszikonban: nincs benne. Kérdezem a politikában verzátus emberektől, hallották-e híret: nem hallottak. Faggatom a külföldön járt emberektől, mit tudnak felőle: semmit. Hála istennek: mázsás kő esett le szegény szíveiről. Kezdem már magam kényelmetlenül érezni és kutyaliter szégyelleni. Disznó teringette — így töprengék — csakugyan olyan elmaradt számár volnék én, ha nem hallottam báró D'Esturnelles híret? Holott a vezércikk-írók egynemelyike úgy ismeri őt, mint én Kardhordó Árpádot és a világ legnagyobb-pübb embere, Berzeviczy Albert is egészen természetesnek találja, hogy az ember D'Esturnelles bárót ösmerje. Ha le nem vetem az álszemérmét és végig nem kerdezem mind a föntieket, hát mai napig is műveletlen bagázsnak kellene magamat tartanom, a kinek a lábát sem volna szabad betennie közdolgokkal foglalatokodó urak közé. Így rontják az ember hírnevét.

Örömmöm és meglepetésem azonban nem teljes a saját rehabilitációm fölött. Egészen boldog csak akkor volnék, ha hirtelenében vissza fordíthatnám az idő kerekét egy hónappal és akkor elmehetnék Berzeviczy Alberthez, megkerdezendő a valóságos belső titkos tanácsosok legvalóságosabbikától, hogy ki az a D'Esturnelles báró? Ezennel előre is hajlandó vagyok vizíborjuva válni, ha meg tudna mondani. Nem is akarván beszélni a vezercikkíró urakról, Perczel Dezsőről, az udvarnagyról és a többiekről, a kik mind körülbámulták a titokzatos idegen urat, de meg elutazása után is sokaig fognak töprengeni rajta, hogy tulajdonképen kihez is volt szerencsejük?

De hát kihez is volt? A lapokból annyit ki lehetett okumálni, hogy a jeles ur francia honpolgár és gróf Apponyi Albert vendége. Leközöltek az életrajzi adatait: az úgy hasonlít dr. Kiss Jánoséhoz, akaron mondani dr. Nagy Józseféhez, hogy a legjeleesebb szemű ember sem tudja megkülönböztetni. Ovodát, elemiiskolát, és gimnáziumot végzett, egyetemi tanulmányokat folytatott, külföldön utazott, azután hazament és politikai pályára lépett. Nem vagyok gazdag ember, de oda adom a Biedermann palotát (ha t. i. előbb ramruházná a tulajdonos,) ha valaki mutat nekem embert, aki ne hasonló epen eselekedett. Ha ez jögezim arra, hogy valakinek a tiszteletére bankettet rendezzen az udvarnagyról, akkor ezennel van szerencsem magamat beinvitálni.

A következők azonban csakhamar kiderítették, hogy D'Esturnelles báró nem csak amolyan közönséges tuczat politikus. Neki szakmánya is van a politika tudományában. Olyasféle, mint nálunk Berzeviczy Albert vagy gróf Apponyi Albert, csak hogy még nagyobb meretekben. Ő egyszerűen majd meghal a békeért úgy imádja. Este ha lefekszik, összeszerzi két kezét: úgy kerit az istenket, hogy legyen hát már béke a földön. Reggel is azért imádkozik, meg délben is. Olykor-olykor szent hevületében, tollat ragad és irásban is kifejezi lelke ohajtását. Már kölyvet is irt es abban úgy bebizonyította, hogy a béke sokkal jobb volna, mint a fegyverkezés, de úgy bebizonyította hogy aki még ezentul is kételkedik benne, az egyszerűen: fogadjon részvétemet. De ő nemcsak imádkozik és ezikkeket ír a békéért, hanem a nap bármely szakában vasár- és ünnepnapokat sem véve ki, fölolvásokat és szabad előadásokat is

hajlandó tartani ebben az ügyben. Mit mondjak önöknek? valóságos csoda, hogy mindennek daczára mai napig nincs meg az általános béke és lefegyverzés.

Nálunk is tartott előadást a rokonszenves francia. A lapok bő tudósítást adtak róla és terjedelmes kivonatban közölték tartalmát. Tudniillik velünk közölték, velünk publikummal, a kik itt őt krajezart adunk az újsagokért. Végre valahára megtanulhattuk, hogy milyen átkozott gazemberek vagyunk mi, mikor bögve követeljük, hogy csináljanak nekünk százötven millióért új gyorstüzelő ágyukat. Ime itt áll előttünk marhasagunknak rettenetes kepe, mikor ordítva járjuk be az utcákat és rákényszerítjük a kormányt, hogy emelje fel a hadi-létszámot, hogy szerezzen be minden második esztendőben újfajta puskát, újfajta kardot, újfajta madárosztót, újfajta tüzes-istennyilat. Ideje volt már egyszer, hogy eljőjjön közibünk is D'Esturnelles báró, a ki sorba járja az országokat és mindenütt megmagyarázza a népeknek, hogy baromi oktalanság a fegyverkezés és hogy csunya gaz zsvianyság a hadi állapot.

Mit akar az az egy-egyű holdvilágnyeldekő? Nekünk akarja predikálni a béke áldásait és a béke átkát. Jöjjön, majd mutatunk mi neki jeleneteket, mikor a het gyermekes apának a nyoszolyáját lefizaltják a dobra. Vagy amikor százezer ember fölkerkedik és vándoratra megy, mint a fecske idegen hazába. És a nyomornak, piszoknak, a könyörtelen zsarnökságnak ezernyi rettentő képét. Milliő és milliő embert, a ki a boldogulásnak még a reményöl is megfosztva doigozza, izzadja és s nyafogja végig ezt az egyetlen egy életet, hogy munkájának gyümölcséből hadseregek eljenek. Hadseregek, a kiknek a világon semmi egyéb rendeltetése ninesen, mint hogy szilárdá és biztossa tegyék a tronusokat, melyekre a népeknek szüksége ninesen. Talán vakok, süketek, és bolondok vagyunk mi? Talán nem jól látjuk és tudjuk mi azt, hogy a szuronyok erdeje, puskák, ágyúk és pokolgépek kazái mi ellenünk vannak irányítva? Talán nem világos mi előttünk az a pokoli valóság, hogy a saját zsurunkon és verünkön tápláljuk mi magunk a saját hóhérait, a kik az első moeczanasra nyakunkra szorítják a kötelet! Hát mit kotkodácsol nekünk akarki fia francziája? Ha előadhatnékja van — hívja össze az uralkodókat, mondja el azoknak szizesztendős igazságait. Am nekünk hagyjon békét. Akire rászakad a hegyoldal, nem fogja megköszönni senkinek, ha fölibe basal és kiabál lefelé, hogy milyen szép kilátás nyílik Nápolyban San-Martinóról a napsütötte vegtelen tengerre.

Es hát mit szólunk a többi miltóságos és nagyságos urhoz, aki végighallgatta és végigbanketezte a jóhiszemű, jámbor francziát? Ezek egyenesen megvethetnek és leköphetnek bennünket aljas butaságunk miatt. Hogy mi ezikkeket írunk és olvasunk az ő gonosz társasjátékukról és eszünkbe sem jut, hogy ezek az urak szedelgők vagy bolondok. En csak egy porszem vagyok a teremtesben és te is az vagy kedves barátom: mi nem tehetünk egyebet, mint hogy a fogunkat esikorgatjuk és keserű epék váladékával önthetjük végig a papírost, ha nagyon felgyülemlett bennünk. De ime Berzeviczy Albert, Perczel Dezső és ők mindannyian, a kik ott a béke malasztjat hirdették pezsgő mellett, terített asztal körül: ők törvényhozók, sőt nép képviselők. Melyik közülük kelt ki a parlamentben nemes lelkének zord haragjával a fegyverkezés ellen? Melyik tagadta meg a hadügyi költségek megszavazását valaha ebben az életben?

Csakugyan annyira elsülyedt bitangoknak tartanak bennünket, hogy azt hiszik: képtelenek vagyunk fölfogni ennek az egész békekomédiának undok hazugságát? Kell, hogy azt higgyék, mert különben nem volna bátorságuk ilyen nyilvánosan és leplezetlenül folytatni gonosz játékuakat és mert különben nem írának róluk vezércikket, entrefilet-t, karecolatot és napi-hirt, hanem ha mindenaron írni kellene a doigukról, hát írának a Vegyes rovatba az ötlábu bivalybonyuk, kétféjú birkak és egyéb csodabogararak társaságába.

Teringtett: a foot-bal is szép játék, a farameuzi, a domino és orronverősi, vakvarnyucska: mind kiváló szép játékok. Hol van az megírva, hogy valakinek éppen világbekét kell játszania.

K. M.

NAPI HIREK.

Mikor lesznek a képviselőválasztások?

Budapesti beavatott politikai körökből érdekes és fontos értesülés érkezett lapunkhoz. Széll Pálus, a magyar Barnum végre határozott lépésre szánta magát az országos képviselő választások határpapját illetőleg. A kik még nem készülődtek hozzá a választás izgalmaikhoz és esélyeikhez, mint például a jelölt urak az igen erkölcsös és igen alkotmányos törvény által is szentesített fuvardijak beszerzését illetőleg . . . a tavasz és a buzakalászt aranyozó nyár folyamán békeességben kászolódhatnak, készülődhetnek. Egész nyugton szedhetik fel a pen t a gabona-kupecztól az ezidei termésükre. Széll Barnum ugyanis most már véglegesen határozott, rendelkezett s szétküldözte bizalmas kis levelkeit a f ő i s p á n o k n a k titulált beglerbégjeihez és egyéb alkotmányrontó jancsárjaihoz. Azt tudatva, hogy az országos képviselő választásokat, minekutánna Rátóton a nagytakarítást ő is befejezte, összel és pedig folyó évi s z e p t e m b e r h ó n a p b a n fogja megtartatni. Addig a zsandárok is kiköszörülhetik a szuronyait, hogy a „jog, törvény és igazság” korszakának a maros-vásárhelyi véres választáson tapasztalt véres gyönyörűségeit más kerületekben is megösmérhessék a független érzelmű választók. Budapesti értesülésünk szerint most már befejezett határozat a szeptember havi általános választás. Tehát a független polgárok készüljenek a küzdelemre, most jézsovita politikával állunk szemközt, annak pedig nehéz kiösmerni az ármányait.

A szerkesztőségéből.

Vadász Nándor ur, a törekvő fiatal hírlapíró, január hava óta lapunknak is buzgó munkatársa a mai napon megvált a „Debreczen” szerkesztőségétől.

Az E. K. E. és Debreczen.

Az E. K. E. a kolozsvári központon népes választmányi ülést tartott, melyen a

többi választmányi tagok között jelen voltak Szádeczky Lajos dr. és Márki Sándor dr. egyetemi tanárok, Palkovics József altornagy, kerületi parancsnok és még igen számosan. Foglalkoztak az egyesület által a Debreczenben rendezett háziipar kiállításával is, mely a szegény székely testverek háziipar czikkeinek új piacot nyitott. Az egyesület a legmelegebben nyilatkozott a debreczeniek jóindulatu támogatásáról, sőt a debreczeni kiállítás szép eredményéért köszönetet szavaztak Debreczen városnak, Komlóssy Arthur főjegyzőnek és Zoltay Lajos levéltárosnak. A nemes, hazafias ügy érdekében kívánatos volna, ha ez a kapes továbbra is fennmaradna az E. K. E. és Debreczen között.

Kinevezés.

Erdélyi Sándor hadbíró gyakoronokot, Erdélyi István rendőrfogalmazó fiát a honvédelmi miniszter főhadnagy hadbíróvá ki-nevezte és szolgálattételre a kolozsvári m. kir. honvédhadbíróshoz osztotta be.

Két nyilatkozat.

Olah Károly és Hajdu Gyula városi tanácsnok uraktól nyilatkozatokat vettünk, melyek a keddi lapunkban megjelent, „a te-kintetes tanácsnok urakhoz” intézett cik-künkre vonatkoznak. Készséggel közöljük a tanácsnok urak ezen nyilatkozatát, mert hisz az ő loyális felfogásukat ösmerjük és nevük nem vádképen lett felemlítve, a példaként említett bizottsági ülések tárgyalása folyamán általánosságban éltünk a megro-vás szavával, hogy a közérdekű bizottsági ülések megtartására vonatkozólag az újságok vagy legalább is az újságoknak egy része miért nem kapott, miért nem kap értesítést, meghívót, mint az a közérdek szolgálatára való tekintetből elvárható és szokásos is. Az alábbi két férfias és őszinte nyilatkozat-ot megnyugvással vesszük tudomásul és keszségesen közöljük, mert ezek is csak azt bizonyítják, hogy helyénvaló volt a felszó-lalásunk, mert csak így érthetjük meg egy-mást. Régi mondás: „nema gyermeknek nem érti az anyja sem a szavát.” Felszó-lásunk azonban általánosságban lett tartva a kölesönös figyelemről, azért a beküldött nyilatkozatokra mi is szívesen kijelentjük, hogy cikünkkel nem akartuk a két tanács-nok urat érinteni, csak azt a városi rendszert iteltük meg, mely újság és újság között különbséget szokott tenni, mely köz-ügyekben is egyoldalulag informál... Ime itt közöljük a két nyilatkozatot.

Igen tisztelt szerkesztő ur! B. lapja-nak tegnapi számában nevem oly közle-mény kapesán jelent meg, hogy bárki azt hihetné, mikép én a sajtónak ellensége va-gyok! Amidőn ez ellen tiltakozom, kijelen-tem, hogy a színházi bizottságnak én csak egyik tagja vagyok s így a meghívók joga engem nem illet meg. Tisztelettel: Olah Károly tanácsnok.

A „Debreczen” tekintetes szerkesztőségének.

Helyben.

Becsés lapjának április 30-iki számá-ban a napi hírek között megjelent s rész-be hozzám intézett levelére válaszolva kijelentem, hogy a kövezetvámdíjtablázata-nak tárgyalására köztudomás szerint 1901. évi április 29-ike s ezt követve április 30-ika van kiltüze, a legközelebbi ülé-s pedig május hó 6-án Hétfőn délután 2 óra-kor lesz a városháza nagytermében. Hogy

az elmúlt tárgyalásokon becsés lapja részé-ről senki sem volt jelen, őszintén sajnálom ugyan, annyival in-kább, mert több igen érdekes eszmecsere fordult elő, úgy az általános mint a rész-letes tárgyalásnál, mindaz által engem ezért figyelmetlenséggel vádolni már csak azért sem lehet, mert nekem mint a bizottság előadójának nincs jogom ahhoz, hogy a sajtó képviselőihez meghívót intézzek, e tárgyalások különben nyilvánosak s ott meg-hívó nélkül is megjelenhetnek az érdeklő-dök. Tisztelettel: Hajdu Gyula tanácsnok.

Előléptetések a honvédségnél.

A május elseje a debreczeni honvéd-ség tisztikarának is meghozta az örömet. Magasabb rangú előléptetés egy történt és pedig Lösch József huszár alezredes ezre-dessé lépett elő. A 3. h. gyalogezrednél I. osztályú százados lett Sipos Gyula; II. o. százados Bozó Pál főhadnagy; Klein Jenő és Székely Zoltán kezelőhadnagyokat fő-hadnagyokká és Csöbör Károlyt hadnagygyá neveztek ki. dr. Fráter Imre és dr. Stachó Dezső II. o. ezredorvosok első osztályú ezredorvossá léptek elő. — A debreczeni esendőri szárnyparancsnokság derék vezető-jét Göttmann Bódog századost őrnagygyá neveztek ki. Csieseri Géza huszáralezredest a kassai honvédhuszárezred parancsnokát, ki hosszabb ideig állomásozott Debreczen-ben s az itteni társaságoknak rokonszenves kedvelt tagja volt, ezredessé léptették elő. Raies Károly főhadnagyot debreczeni ifjut pedig a vezérkarhoz II. o. századosná ne-vezték ki.

Esküvő.

Kheller Sándor debreczeni ág. hitv. tanító f. hó 2-án, esütőrtökön vezeti oltár-hoz Harmath Margit kisasszonyt Técsőn.

A debreczeni székely kiállítás sikerei.

A E. K. E. debreczeni kiállítása 9 napig volt nyitva. Ez idő alatt az ideküldött 120 darab háziipar-cikkekből 82 kelt el 607 kor. 53 filler értékben. — míg a kiállít-ott tárgyaknak magok a készítőik által meg-szabott eladási ára összesen 1103 korona 05 fillerre rugott. De még ennél is jobb bizonyossága közönségünk érdeklődésének s felbuzdulásának a megrendelések nagytöme-ge. Ez által közel másfelezer korona kere-szethez jutottak hamarosan kalotaszegi ve-reink. Különösen a körösfői faragott, himes szép butorok nyerték meg az általános tet-szest. Mert ime 37 darab aszfalt, 80 drb. széklet, 24 drb. számolyt, 1 löczt, 3 fogast, 20 drb. kisebb nagyobb dobozt, 7 drb. kü-lönféle faragott apróságot, továbbá 5 varrot-tas futót, 14 varrottas és himzett terítőt, 5 székely szőnyeget, 1 székely szöttes kötöt, — összesen 1218 korona értékben. Ezeket kívül tárgyalás indult meg egy teljes háló-szoba berendezés és egy valódi székely kapu elkészítése iránt. A megrendelt tár-gyak pár hét múlva érkeznek meg. Ujebb megrendeléseket elfogad Zoltai Lajos városi s. levéltárnok (Lakása Péterfia-uteza 11. sz. a.), a kit az Erdélyi Kárpát Egye-sület választmányja legközelebbi ülésen az egyesület debreczeni ügyvivőjeül választott meg s a ki a hazafias czél érdekében örö-mest vállalta el ezt a megbízást. Ugyan ő nála az Erdélyi Kárpát Egyesület tagjául is lehet beiratkozni. Rendes tagsági díj egy évre 6 korona, minek ellenében a tagok 30 különféle kedvezményben részesülnek, főként fürdőknél és turista utaknál s ingyen kap-ják az egyesület képes folyóiratát. Az egye-sületet illetőleg bármely irányban felvilágo-sítást ad a debreczeni ügyvivő.

Merénylet a gyorsvonat ellen.

A debreczeni állomáson tegnapelőtt, hétfőn délután riasztó hír kelt szárnyra. Azt beszélék, hogy a gyorsvonat ellen, mely d. u. 4 ó. 16 p. indul Debreczenből Buda-pestre, merényletet követtek el. Később ki-derült, hogy Szoboszló közelében ezideig még ösmeretlen tettes rálőtt a gyorsvonatra. A golyó a mozdony nyitott fülkéjébe hatolt s a fűtő balkarját sértette meg. Szoboszlón jelentést tettek az állomásfőnöknek, kinek intézkedésére megindult a nyomozás a vak-merő merénylő ellen.

Pollák Viktor „ur”.

A bécsi I-ső kerületi (belvárosi) es. k. járásbírótság, mint hagyatéki bíróság, fölhi-ja magyarországi származásu néhai Pollák Viktor ur örökösait, hogy igényeiket nála érvényesítsék. Lám, a bécsi hivatalos stílus milyen udvarias! Még az elhaltakat is urazza. Nálunk az élők sem részesülnek az udvariasság e magas fokában, még a felek képviselői, az ügyvédek sem. Szóval a mi hatóságaink e tekintetben rettenetes de-mokraták, a minék mi csak örülnénk, ha úgy nem állana a dolog éppen a legtisztább demokrácia szempontjából, hogy fölösleges hiu czimzések ugyan mellőzendők, de urnak ur legyen a leghatalmasabb király ep úgy. mint a legszerényebb munkás.

Választó polgárok kifordított subában.

Az Egyetértés jóizü választási történe-tet ír Alesuthról. Abban a kerületben a renegát Lits Gyula, a függetlenségiből fő-ispánná vedlett méltóságos alak volt a kép-viselő. Most, hogy az elvtagadót a főispáni méltóságra emelték, új képviselő választás elé néz a kerület. A függetlenségi párt je-löltje br. Eötvös Bálint, a kormánypárt je-löltje Szües Jenő nevezetű főszolgabíró, a ki a multban maga is függetlenségi volt és mindenkor a legnagyobb erővel támo-gatta az egykor függetlenségi Lits Gyulát, mignem most maga is kormánypárti jelöltté vedlett. Erre ezéloztak a derék alesuthi magyarok, a József főherczeg függ. párti ma-gyarjai, midőn ugyanis az egykor független Szües Jenő kormánypárti programbeszéde-nek megtartására, a szokásos hivatalos kíséret tel Alesutba megjelent, a választó polgárok igen nagy számmal gyűltek fel a hallgata-sára, amde mindnyájan kifordi-tott subában jelentek meg. Ez a jóizü és taláto ötlet annyira megza-varta Szüeséket, hogy Szües, azt elértvén, kíséretével együtt feltűnés nélkül tavozott Alesuthról.

Lopás a vasutnál.

Mult hó 25-én egy kocsi só rakomány érkezett Debreczenbe. Kétszáz zsák sóból állott a rakomány, melyet Pozsonyba kellett volna továbbítani. Delután a felügyelő kör-utja alkalmával észrevette, hogy az ölom-pecsét le van törve. Az állomásfőnökség a hírvétele után átvizsgálta a kocsit s abból 19 zsák só 960 kg. eltűnt. A tolvajt nem találták meg s az állomásfőnökség a rend-örseg bűnügyi osztályát kereste meg, hogy nyomozza ki a tolvajt.

Árvaügyi bizottsági ülés

A debr. jótékony nőegylet árvaügyi bizottsága máj. 5-én d. e. 11 órakor az árva-ház helyiségében ülést tart. Külön meghívót az elnökség ez alkalommal nem küld.

Érdekes házasság.

Kedden kelt egybe a Debreczenben is ösmert dr. Fráter Béla földbirtokos és neje született Gróf Rhédey Julia fia, özv. báró Leonhardi Ivánné született Korizmic Irén-nel, Korizmic Antal m. kir. kuriai bíró, az alexandriai nemzetközi felebbviteli bíróság másodelnöke és neje született Rosmann Jozefa leányával.

Fordulat a megrálgalmazott államtitkár pörében.

A fővárosi lapok is említették, hogy az annak idején nagy port vert rágalalmazási ügyben, a megrálgalmazott Vörös László ny. keresk. államtitkár pörében a szegedi törvényszék maga ítéletet hozott. A rágalmazó Engel Lajos szegedi nyomdász, a Szegedi Napló tulajdonosa volt, ki nyílt társaságban azzal az alacsony rágalommal becsémélte Vörös Lászlót, hogy államtitkársága alatt az Auer-társ. 50 ezer forinttal megvesztegette, merthogy azt a zsaroló szabadalmi engedélyt megadta nekik. Engel ezen képtelen rágalmat nem volt képes bizonyítani, sőt ezt meg sem kísérelte. A szegedi törvényszék ítélete lesújtó volt rá, amennyiben Engel 75 napi, esetleg 1500 koronával megváltható fogházra és a költségek fedezésére ítélte. Az ügyész azonban súlyosbítás végett felebbezett. Amde a bünpör más irányba is kilejt terjesztve, ugyan s az államtitkár ugyanakkor följelentést tett a szegedi Közvélemény politikai napilap és a lap akkori szerkesztője Rostkowitz Artur ellen, mint a ki reprodukálta az Engel Lajos rágalmaikat. E pörben most érdekes fordulat állott be, mely bizonyosan maga után fogja vonni a Közvélemény ellen indított sajtópör beszüntetését is. Rostkowitz ez ügyben a következő igen érdekes levelet tette közre, Vörös megbizottaihoz intézve.

Még a múlt év nyarán történt, hogy én, mint a Szegeden megjelenő Közvélemény című napilap felelős szerkesztője, az önök aláírásával távirati értesítést kaptam, melyben tudatták, hogy Vörös László nyugalmazott kereskedelemügyi államtitkár ur ő méltósága birói uton szerezte magának elégtételt azon rágalomért, melylyel őt Engel Lajos nyomdatulajdonos illette az én lapom közleménye szerint. Engel Lajos fölött a szegedi törvényszék április 24-én megtartott főtárgyaláson ítélkezett és a marasztaló ítélet elégtételt szolgáltatott a megrálgalmazott államférfiúnak. Nem is történhetett ez másként, hiszen magam is csupán azért irtam meg azon cikket, hogy — amit akkor is hangsúlyoztam, — „a titokban terjedő rágalomnak a köztudatban való tovaharapódzást megakadályozzam.“ Ez a szándékom — úgy vélem — sikerült is. De mert a szegedi ügyészség ellenem is sajtópört indított, mely szerintem tárgyatlan ugyan, de megszüntetől eddig hivatalos értesítést nem kapván — azt kell hinnem, hogy az esküdtszéki tárgyalást megtartják, ez esetben pedig azon eshetőség előtt is állok, hogy felmentenek — nohogy az én esetie-

ges felmentéséből a mi közéletünkben sajnós, de tényleg mindenütt ott lappangó gyanu a legtávolabbról is újra tápot nyerhessen, tartozom úgy Vörös László nyugalmazott államtitkár urnak, az önök megbízójának, valamint a saját becsületérzémnek, hírlapírói multam tisztaságának és a lovas eljárás követelményeinek, azon kijelentéssel, hogy pillanatig sem hittem a rágalmat és az ügyészség által inkriminált cikket megírására is csu én a rágalmak tovatérjedésének megállítására és az a ezél vezetett, hogy Vörös László nyugalmazott államtitkár ur méltó elégtételt szerezhessen magának.

Néprajzi bál Debreczenben.

Az E. K. E., mely kalotaszegi kiállításával oly szép sikereket ért el Debreczenben, most igen érdekes terv megvalósításával foglalkozik. A télfolyanán a székelytestvérek javára nagy néprajzi bált rendeznek Debreczenben. — A festői székelyviseletű nőiruhákat az egyesület bocsátja a hölgyek rendelkezésére. Ilyen bált már Kolozsváron rendeztek és ez a legfényesebben sikerült. Valóban érdekes volna a festői székelyvilágot a Bika-disztermébe varázsolni.

Talált kulcs.

A löversenyterén egy kulcs találtatott, igazolt tulajdonosa a mezőrendőrkapitányságnal atveheti.

A magyar zene egy új közlönye.

A szegedi zeneélet, egyáltalában véve a vidéki magyar zeneélet erős közlönyt nyert a Szegeden megjelenő „Videki zene-közlöny és dalművészeti szaklap“-ban, amely hetenként kétszer jelenik meg, melynek Szommer Endre Szegedvárosi zeneiskolai tanár a felelős szerkesztője. Szommerék a szegedi honvédkerületi zenekar nagytehetségű karnagyával Kerner Jenő karnagygyal már eddig is sok érdemet szereztek a magyar zene érvényesítésére — és melő helyére való állításában. Hisszük, hogy most ily közlöny felett rendelkezve, még nagyobb hatású sikereket fognak elérni.

Női zenekar Debreczenben.

Az Elite kávéház fiatal tulajdonosának sikerült a legelső bpesti női zenekart, mely csupa conservatori ta tagokból áll, néhány napi hangversenyre megnyerni. A bemutató előadás ma kezdődik este 8 órakor belépti díj nélkül.

Innét-onnét.

— Május 1. —

(A kedélyes Debreczen.)

Még ezívis városunkat vádolják mogorvasággal, zárkózottsággal, holott csak úgy pezseg itt a kedély. Csupa kedélyesség a város gazdalkodása. Nyalka huszárok. Sallangos Nóniusok. Kedves hortobágyi estebédék. A három darab ujonnan beszerzett árverési dob . . . Mindazonáltal ez még semmi. Május elsejének az előestélyén következett a kedélyes hadd el hadd. A szentanna-utczai, Batthány-utczai, Kossuth Lajos-

utczai gála és nem gálabürgerek még ma is riadozva emlegetik azt a rémletes szere-nádozást, melyet ez utczákon véges-végig művelt egy titokzatos rezesbanda . . . Czirkuszbeli marsokkal kezdtek a szerenádot — még éjfél nem haladta túl az óramutató, és alighanem a kedves „Sneider Fani“ volt a rekesztő dal. Tram! Tram! Ha jól láttam, még a rendőrfőkapitányságnak is megadták a kisse lármás éjszakai zenét. Én az ő rovásokra írom, hogy ma május elsején oly borzasztóan esőpörgött az eső.

Ó te kedélyes Debreczen! Mondják, hogy haadsz! S lám, éjszakanak idején egész kedélyesen bandazik utczádon a svábfalukra emlékeztető rezes muzsika. A színház kertjében pedig egy kobor taci — a teljes tüdőből fúj s egyéb dobezintányéros hangoktól megriadva — keservesen vakogott az éjszakába. Óh te kedélyes Debreczen!

(Lesz még cigány lakodalom.)

A régi nótások jóvendőlése szerint: — lesz még cigány lakodalom, lesz még kalács az asztalon . . . Nohát igenis lesz Debreczenben cigány lakodalom, még pedig május hatodikán délután az éjszakába és május hetedik napjára is atmenőleg. A nánasi Körti Bálnt, a Racz Karoly zenekarának népszerű, kiváló fuvó képességű fiatal művész tagja e nap vezeti oltarhoz a híres Racz család kedves lány tagját az Emma kisasszonyt. A vőlegény anyja, özv. Körténé már egész rakomány tyukot, esrikét, kacsát, pulykát szállított be ezen ünnepi alkalomra. A kalácshoz való finom hofeher lisztet is szitalják már a feketeszemű cigánylányok és menyecskék . . . Bálnt urék már a meghívókat is szétküldötték. Alulírott ezimére is érkezett egy levél. Így hangzik a klarinétos házasságot hirdető örömlével: „Örömmel meghívjuk kedves gyermekeink, Emma és Bálnt t. évi május hó 6-án d. u. 4 órakor a reform. nagytemplóban tartandó egybekeleési ünnepélyekre.

Debreczen, 1901. Máj. hó. Özv. Körté Bálntné, Racz István és neje. Estebéd 8 órakor. Sürgönyczim: Erzsébet u. 40. sz.

Ej! Ej! Bálnt! Még sürgönyczim is? Én úgy vélem, hogy száz üdvözlő sürgöny-nél is többet érne egy „kever.“ ropogós bőrű, rózsásszínű „silt malaes“. Nos, mit szóltok hozzá cigányok?

nemes Portörő Kelemen.

Színház.**Pry Pál.**

A színházban a meleg türhetlen, no meg a szezon befejezésétől is pár nap választ el már, így esik aztán meg, hogy mostanában — ugyszólván — csakis a bérlők előtt játszanak a színészek. Tegnap is így volt. A bérlőkön kívül alig láttunk néhány embert. Pry Pál előadása pedig nagyobb közönséget is érdemelt volna. Pry Pál szemé-lyesítője Sziklay folytonos derültségben

tartotta a közönséget, Kiss Irén, Szabó Irma, Nagy Gyula, Szathmáry, Pávai hozzá járultak a sikerhez. Tanay Frigyes tegnapi fellépte alkalmával szép ovációban részesítettek. Mikor megjelent hosszantartó taps közben két palmaágot nyújtottak fel, rajta aranyórát, arany láncszal. Az értékes ajándékkal az a műkedvelő társaság lepte meg, amely pár hét előtt a Dolovai nábob leányát Tanay Frigyes rendezése mellett oly szép sikerrel adta elő.

Selymet csak első osztályú

gyártmányt tessenek venni méter vagy vég-számmra a legolcsóbb nagybani árkában.

Magánfeleknek postadíj és vámmentes szétküldés. Rendkívül nagy választék a legújabb mintákból, fehér, fekete vagy színes fajokban. Ezernyi elismerő levelek. Minták bérmentve. Sveicba kétszeres levélbélyeg szükséges. 2-5.

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweiz.)

kir. udv. szállítók.

Jön a május!

Debreczen, május 1.

Májusi verőfény, májusi illat, májusi pompa, közelgesz hát vegre, valahára! Virágot hozol, csak azt, a mit tőled kérünk, a mit általad varunk!

Nem te döntöd kepekre a vetés hullámzó aranyát, nem te érleled meg a termőfák nemes gyümölcsét és nem te csorrantod kelyheinkbe a gyöngyöző tűznedűt és mégis téged várunk legnehezebben, téged szeretünk legjobban!

Mert nem sietteljük a természetet, bevárjuk nyugodtan a gyümölcsöt és boldogan fogadjuk a te adományodat, a virágot!

Ibolyák nyílnak a berekben, gyöngyvirágok a patak partján, rózsák ott a kis kertben, a haz előtt s gyermekeid, hogy a görög anthologia szavával eljünk:

Harmatvó nárcisz, kékszemű esőpp befeljejt!

Adhatnánk szobrot, hozhatnánk jobbat abból a bűbajos világból, amelyből érkezel, amikor a szív már csaknem eleped a te hangulataid, a te érzéseid, a te mosolygó bűbájdod után!

Másé a gyümölcs, tied a virág; mint ahogy az emberi életnek is van korszaka, amely úgy gazdag, úgy boldog, úgy reményteljes, ha sok, sok vir gnyílik ösvényein!

Lesz-e gyümölcs a fan, melynek nincs virága?

A természet négy évszaka bölcsen van berendezve, elől a virágos kikelettel, végül a mulás korszakával, a zordon tellel. Még a költészetben is meg van ez a berendezkedés, mert legtöbbször találjuk, hogy a költő ifjúságának tavaszkorában lírikus, a nyárnak megfelelő tetterős, eszelekvésre kész férfikorban teremnek a jeles drámai művek s az emlékező, visszatekintő aggság őszi világában alkotják a legremekőbb epikai műveket, legvégül pedig a filozófusok irányítói be a kész pályát, innen van, hogy a lírikus tíz-husz évi dalolgtatás után gyakorta

hallgat el, vagy csakis halovány visszfényt produkálja elmeje régi lángjának, hogyha nem gyűjtött elég tapasztalást, elég filozófiát, elég képzettséget, ha tehetsége nem elég izmos arra, hogy irányt, medert változtasson és az epikai, drámai, bölcselmi műfajokban sejtessen folytonos emelkedését és tökéletesedését. Van arra példa, hogy a magasabb, az ódai szárnyalású líra hangjai mindvégig ott csengjenek-bongjanak a nagy koszosok szívében, de az már tény, hogy a fiatal poéta epikai műve álmat fest való helyet, a fiatal drámaíró művét pedig úgy előzőnik a lírai epizódok, reflexiók és hangulatok, mint amily mértékben a vigkedvű pipacsot és a szende kék buzavirágot sem örömeit látja vetése közt a gazda.

Ugy tetszik nekünk, hogy bár a természetben a régi bűbájjal mosolyog felénk a beköszöntő fiatal május hónap, mégse találjuk ott, ahol oly nagy szükség van rá. Hova lett a gyönyörű tavaszi hónap az ifjú szívekből s az ifjú szív virágos kertjét képező költészetből? A tavasz kiesett az évből, éneklő a költő, valamint elmúlt a szívből és megszűnt a dalban is.

Kimegy a gazda gyümölcsös kertjébe és boldogan járja be a nemes fakkal szegelyezett utakat s boldog öröme telik virágzásukban és eszébe sem jut felsőhajtani, hogy:

— Uram Isten, miért nem csüng már a fehér, piros virágok helyén mosolygó alma, aranyszínű barack, vagy hamvas szilvák özöne?

Látja, hogy a természet rendje van tartva, amikor a gyümölcsöt virág előzi meg s legfeljebb a fagytól, a kora lehullástól félti ezt az üde színpompát.

De mi történik az irodalomban? Nem zeng felénk az a régi szerelem, melyből édesbús epedés kesergett, amíg a dalnok nem nyerte el ideáljának boldogító igazságot; bűbárat, ha szerelme viszonzatlan maradt és ujjongó boldogság áradott a hurokról, ha ket tiszta szív érzelmé talákozott! Ez az ifjú sz vek valódi költészete, amely evtizedek óta csak itt ott zendül már felénk a magyar poézis berkeiből s ha nem volnának régi költőink, az újaktól akár el is feledhetnők, hogy a „szabadság, szerelem“ a dalnok mily magasztos, édes tárgyai! Ma már a berekbe siessünk, halgassuk meg a fülemel, figyelünk a pacsirtára, ha a szívünk dal után eped.

Miről dalolnak ma a fiatal költők? Mit adnak nek az ifjú szíveknek? Mi hangok lopódnak ma a Helikon tájai felől „ártatlan szívek tavasz kertjébe“?

Dalolnak Istenről, daluk azonban csupa kételkedés, nyílt tagadás, söt cselzatos gúnyolása a legszentebbnek, a legmagasztosabbnak. Így kezdi a fiatal dalnok s amit tőle tanult a fiatal olvasó, az a végletekbe üzött kétségbeesés. A vallástalan költő elfújja a sötét tönkeleghé jutott ember világító mécsesét, hogy többé ne találhasson ki oda, ameről a nap ragyog s még az éj sötétjét is hold és csillagok világítják. Voltak minden kornak kétségbeesett dalnoka, ők azonban legalább siratták hitük vesztét, a jóban vetett bizalmuk elfoszlását, míg ez a most hangiasító csapat kérdedik lelke sívárgásával s karörömmel szemléli, hogy mások hitét, reményét, ártatlan ábrándvilágát is megrongálhatta.

Dalolnak ma is az emberiség nagy céljairól, a világot mozgató nagy eszmékről s dalolnak a szabadságról is. Csakhogy ebben a dalban nincs fiatalság; valamint május elseje nem az első szerelmi csók, első szerelmi dal, első és soha vissza nem térő szerelmi boldogság szimbóluma, hanem a felforgató eszméké a gyűlöleté. Az ő

májusukban a vérvörösnek színarnyulata uralkodik, amely a természet májusában nagyon, de nagyon háttérbe szorul ennek szép fehér, kék és rózsás színpompája mellett, szabadságdaluk pedig, ha nem alkalmi nóta, akkor egyes osztályok szabadság-dala. Mindkettő a stréberpoézis egy sajátos neme, amely csak színfaldöngetes, csak léha sablón, csak bombasztikus üvöltés a régi, egyetemes, a közös, a fiatal szabadságdalhoz képest! Alkalmi és osztálypoézis! Mi köze ehhez a márcziusnak és májusnak?

Azt ne is bolygassuk, hogy a szerelmi dal mivé lett! Csak gyorsan, gyorsan a munkához, kössetek bokrétát a régi szerelmi költők dalaiból, ha már magatok nem dalolhattok versenyt a csalogánnyal, ha már magatok nem szárnyalhattok ég felé a pacsirtával s ha már a ti dalotokból nem árad ibolyailat, nem csillan felénk tavaszi verőfény! Nem tudjátok ti már, mily fenséges volt az erdő, mikor az ifjú felénk s mégis forró szavakkal vallá be szerelmét! Csodás dal zsongása tölté meg az erdőt, mikor a szende, tiszta leányka szíve túláradt a mámorító boldogságtól! Hangzik-e még boldog szerelmesek suttogása a hegyoldalon, melyet füzek arnyalnak és esecsogó patakocskák szegélyez? Ott van a régi dalban; az új poézis szennyes, hazug, méltalozó!

Ne késekedjete hát, mert itt a szép május hónapja; az ő nyomdokain elértök az ifjúság, az ifjú poézis kristálytiszta forrásvízéhez, mert szomjuhozza az üdítő italt s varva varja a dalt, melyben saját tiszta lelkenek, forrongó világának, csodaszép majusának hü képet találja fel.

Ma a költő nem elégszik meg a nő megénekelésével. Annak traviatának kell lenni. Meg kell tudniuk, hogy a szerelmi dalok ferjes nőért csaponganak. Kegyetlen szívű főrangú hölgy, vagy kartonruhás varróleányka, ha nem „magyásos asszonyom“, kinek címét sem hallgatja már el a kupléva asszott szerelmi dal, Chamisso „Madam, ich liebe sie“ je így találja torzmasát a honi zsurok poéták, egy zsúr időtartamánál tovább nem elő, de makacs változatokban ezer, meg ezerszer visszatérő dögieseléseiben. Fejtegetéseink elén, — mivel már ugysis az agrárius metaforák korát éljük — a gyümölcskertről szólottunk, melynek fát a tavasz virággal hintette tele. A virágból lesz a gyümölcs, a gyümölcsből a sokféle befőttek.

A mai szerelmi költő átugorja a fokozatot s megvetvén a természetet, a természet szépségeit, ilyen tuledes, vagy pikáns befőtt poézissel kedveskedik. Csupa marmalede, csupa málna íze, mézbeefőtt rózsá, cukorban preparált ibolya. Minden csak nem május, a mely gyöngéd verőfényel, harmatos színnel, csattogó dallal, csapongó illattal ruház föl mindent, ami tőle származik, hová tartozik!

Kiben megszólal a költészet polihimnikus zengése, ne feledje, hogy dala legelőször is a fiatalságé. Legyen tehát fiatal és ne feledje el, hogy „az ifjúsággal a babér nem ér fel!“ Nem is osztanak babért, legfeljebb a maguk esmáltatta arckép klisével adják ki lapjaik azt az utanzott kiégett, fásult dögieselést, amelylyel ma lépnek porondra a kezdő poéták. — Azé a jövő, a ki gyors léptekkel hagyja el az utána biczegő, egy kézben lantot, a másikban mankót szorongató karaván csapatot s kinek ifju erejében, szárnyalásának ifju vakmerőségében, hangjának érzés, ifju csengésében téged ismerünk fel, kikelet legköltőibb legdicőbb hónapja, oh, csodaszép május!

Nyilttér.
A budapesti
legelső conservatorista
női zenekar
ma és néhány napig az
ELITE kávéházban
HANGVERSENYEZ.

Beléptidij és áremelés nincs.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin bereg uradalomból.

Dr. Kétly, dr. Bókay, dt. Widerhoffer

tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik

a Szolyvai gyógyforrás

köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, veschejoknál, czukorbetegség, tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomorbetegesnél.

Kitűnő asztali víz.

Kapható minden ásványvízkereskedésben.

Dr. J. G. POPP-féle
ANATHERIN

cs és kir. udvari fogorvos **Bécs**, 13/6. Csak akkor valódi, ha a kék címkén francia arany nyomásban a cégem látható.

teljesen savmentes, a leg-egészségesebb szájvíz a világon, az összes fog és szájfájdalmak valamint a fogkorhadás ellen. (1) 1 üveg 1.40, 1. - , - .50 frt Anatherin fogpaszta üvegben 70 kr csomagban 35 kr. Fogtömitő 1 frt. Gyökérszappan 30 kr.

Kapható Debreczenben **Toth Béla** és **Mihalovits István** gyógyszerárában, továbbá a legtöbb gyógyszerárban és illatszertárakban.

Egyedül a henger alakú **Anatherin fogoróm** a leghatásosabb, legolcsóbb, legártalmatlanabb és sokáig tartó.

Tanoncz felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban.

Nagy Block naptárak,

Jendkívül praktikusak 1901. évre 40 kr-ért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Gyarmathy János mészáros

Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. 1 kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertéshus napi folyó áraknál 4 krral olcsóbban Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavade dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva. Főüzlet **Bethlen u. 29.** (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. **Vendég-lősőknek megfelelő árengedmény!**

12 koronáért új kerékpár!

Adja ön használt kerékpárját **ujítás és zománczozás** végott **SCHWEITZER TESTVÉREK** cég ujjonnan berendezett nagy javító és zománczozó műhelyébe Debreczen, Piacuteza 56., a megyeház mellett. **Varrógép és kerékpár áruház.**

Előnyösen ismert
kitűnő gyártmányu
stiriai lódent

divat kelméket; fekete és kék kelméket tartós minőségben, férfi öltönyökre szállít

Kastner és Öhler cég
 posztó osztálya, Grác.

Minták bérmentve. Magyar levelezés.

Árlejtési hirdetmény.

Az ispotályi torony tetőzetének újra építésére ezennel zárt ajánlati pályázat nyitattik azzal, hogy a zárt ajánlatok **1901. é. máj. 14-ének délutáni 5 órájáig** az ev. ref. egyház iktató hivatalába adandók. Az előirányzott költség összege 9697 kor. 47 fillér, melynek 5 %-a binompénzül az egyház pénztáránál teendő le vagy készpénzben, vagy takarékpénztári betéti könyvön, vagy óvadékképes értékpapíron.

A tervrajz, költségvetés és építési feltételek a ref. egyház irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és lemásolhatók.

A zárt ajánlatok 1901. május hó 15-én d. u. 4 órakor az ev. ref. egyház gyülestermében nyilvánosan fognak felbontatni, az építetésre meghatalmazott bizottság fentartja, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

Debreczen, 1901. apr. 29.

A debr. ev. ref. egyház
 építető bizottsága.

Czimeket

közöl ajánlatok megtevésére, az összes országokban létező bármely foglalkozáshoz tartozó egyénekről a nemzetközi czimiroda

Josef Rosenzweig & Söhne Bécs I.
 Backertrasse 3. Interurb. Telef. 8155.
 Prosp. ingyen.

Meghívó

a Gazdák Biztosító Szövetkezete

Hajdumegyei kerületi választmányának

Debreczenben 1901. május hó 6-án d. e. 9 órakor

a megyeháza gyülestermében tartandó

kerületi gyűlésére.

Tárgysorozat :

1. Elnöki előterjesztések.
2. Közp. közgyűlési 2 megbízott választása.
3. Esetleges indítványok.

Az ügyrend 6-ik §-a értelmében tagváltat mindenki üzletész, vagy érvényes biztosítási kötvénnyel tartozik a gyűlésen igazolni.

Debreczen, 1901. évi ápril 30.

Dégenfeld Pál gróf

választmányi elnök.

JEGYZÉKE az 50 000 nyereménynek.
A legnagyobb nyeremény a legszerencésebb esetben **1.000,000 korona**
A nyeremények részletes beosztása a következő:

Korona	
1	Jutalom 1000000
1	nyer. á 400000
1	„ 200000
2	„ 100000
1	„ 50000
1	„ 30000
1	„ 20000
2	„ 10000
1	„ 6000
1	„ 4000
5	„ 3000
1	„ 2500
2	„ 2000
3	„ 1500
31	„ 1000
67	„ 500
3	„ 300
432	„ 200
763	„ 100
1238	„ 50
90	„ 30
31700	„ 20
3900	„ 10
4900	„ 10
50	„ 10
3900	„ 5
2900	„ 4
50,000	nyer. és jut. összegben 13.160,000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsolhatók és

Készpénzben fizetendő

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél
Nagyon sokan szerencsések lettek általunk
Öt millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecstűl vevőink.
Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.
100-000 sorsjegy 50-000 PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsolatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.
5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160.000 koronát** egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.
Az 1. osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervezeti betétjei a következők:
egy nyolczad (1/8) frt .75 vagyis 150 kor.
egy negyed (1/4) „ 150 „ 3.— kor.
egy fél (1/2) „ 3.— „ 6.— kor.
egy egész (1) „ 6.— „ 12.— kor.
A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb
f. é. május hó 22-ig bizalommal hozzánk küldeni.
Török A. és Tsa
BANKHÁZ
Budapest.
Hazánk legnagyobb detail osztálys. üzlete.
Főuradánk osztálysorsjáték osztályai:
1. **Váci-körut 4/a**
2. **Muzeum-körut 11.**
3. **Erzsébet-körut 54.**

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.**
Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.
Az összeget kor. összegben _____
utánvételezni kérem
postaltalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén) } A nem tetsző }
törlendő.
Pontos cím: _____

Fogorvosi rendelésemet és svéd gyógytorna intézetemet
Széchenyi-utca 1 szám
(az emeleten)
helyeztem át.
Dr. Szász Adolf
ORVOS.

Ügyvédi irodámat
Arany János-u. 6 sz. házba
helyeztem át.
Dr. Hegedüs Jenő
ügyvéd.

Dr. Altman Béla
ORVOS
lakását **május 1-én**
Csapó-utca 1 szám alá
helyezte.

Rendel: d. e. 8—10-ig, d. u. 3—5 óráig.

Thurzó fürdő
házilag kezelt
KLIMATIKUS GYÓGYHELY.
Hidegvizgyógyfürdő.
Szepes megye déli részén fekszik 572 méter a tenger színe fölött, pompás nagyterjedelmű és tényszerű közepette. — Kifűző forrásvíz. Állandó fürdőorvos: dr. Szemere Béla.
Évad május 15-étől szeptember végéig.
Vasúti állomás: Gölniczbánya-Thurzófürdő. Posta- és távirat-állomás. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
Menesdorfer Karoly, Gölniczbánya (Szepes)

MOST JELENT MEG
a francia eredeti kiadással egyidejűleg!
ÖT ÉV ÉLETEMBŐL.
írta
Dreyfus Alfréd.
A 318 lapra terjedő vaskos kötetben **Dreyfus Alfréd** saját maga írta meg 5 évig tartó szenvedéseit. Ez emlékiratban megvan **Dreyfus Alfréd** elíteltetésének, befokozásának, hazatérésének története, ördögzigeti rabságának **Naplója**, feleségével folytatott levelezése stb. **8 eredeti rajzzal és kézírással.**
Ára 3 korona 50 fillér.
Kapható az Orsz. Közp. Községi Nyomda R.-T.-nél Budapest VI. Váci-körut 61 sz. és minden könyvkereskedésben.